

FINANCIËLE TOELICHTING OP VERKIEZINGSPROGRAMMA

HET VERKIEZINGSPROGRAMMA BETROKKEN SAMENLEVING, BETROUWBARE OVERHEID BLIJFT HET UITGANGSPUNT VAN HET CDA BIJ DE VERKIEZINGEN VAN 22 JANUARI 2002. DE KEUZEN EN DE PRIORITEITEN UIT DIT PROGRAMMA ZIJN LEIDEND. DE FINANCIËEL-ECONOMISCHE SITUATIE IS ECHTER NA 15 MEI INGRIPEND VERSLECHTERD. DAAROM HEEFT EEN STUURGROEP (BESTAANDE UIT OUD-PARTIJVOORZITTER DE VRIES, PARTIJVOORZITTER VAN BIJSTERVELDT, LIJSTREKKER BALKENENDE, FRACTIEVOORZITTER VERHAGEN, PROGRAMTEAMVOORZITTER HESSELS, OUD-BESTUURSLID KIP EN WI-DIRECTEUR KLINK) EEN FINANCIËLE TOELICHTING OPGESTELD. DEZE IS DOOR HET CONGRES VAN 30 NOVEMBER J.L. VASTGESTELD. HIERONDER VINDT U DE TEKST VAN DE TOELICHTING.

1) INZET VAN HET PROGRAMMA

Het CDA haalde in 2002 een zeer goed verkiezingsresultaat. Dit had mede te maken met de alom gevoelde noodzaak van een ander en beter beleid: een beleid dat lang slepende maatschappelijke kwesties eindelijk een keer zou aanpakken. Het CDA liet een eigen geluid horen als het gaat om veiligheid en gedogen, om de betaalbaarheid van pensioenen nu en straks, om gezins- en familiebeleid, om zorg en onderwijs en om het integratiebeleid.

Het programma deed doortastende aanbevelingen en was toekomstgericht. Het programma en de voorstellen zijn nog steeds hoogst actueel. De prioriteiten van het CDA zijn en blijven dan ook:

- een betrouwbare overheid die zorgt voor de veiligheid van de burgers. Een overheid die als rentmeester de staatsfinanciën op orde houdt en daarmee bijdraagt aan de houdbaarheid van pensioenen. Een overheid ook die instaat voor de gezinnen en daarom een gerichte inkomenspolitiek voert;
- een betrokken samenleving die betekenis hecht aan waarden en normen, die niet meer aanloopt tegen bureaucratie, tegen achterstanden in het onderwijs en de zorg; een samenleving ook die betrokken en juist daarom veeleisend is op het gebied van integratie en acceptatie;
- een solide economie, waarin er passend werk is voor alle generaties en waarin rekening wordt gehouden met de toekomst; een toekomst waarin demografische veranderingen ons voor hoge kosten van AOW, pensioenen en de zorg plaatsen. Om het geld straks nog te kunnen opbrengen, zijn nu maatregelen nodig. Middelen moeten nu opzij worden gelegd.

2) NIEUWE OMSTANDIGHEDEN

Met het oog op de nieuwe verkiezingen neemt het CDA het verkiezingsprogramma van 2002 opnieuw tot uitgangspunt. De financieel-economische omstandigheden zijn sinds vorig jaar verslechterd, maar het programma is qua strekking en prioriteiten hoogst actueel en bij de tijd. De noodzaak om daadkrachtig aan de slag te gaan met het bestrijden van criminaliteit en gedogen is nog volop aanwezig. Dat geldt ook voor het stellen van hogere eisen aan de integratie van allochtonen en nieuwkomers. De noodzaak van een vernieuwende politiek geldt ook voor de opzet van een gezondheidszorg zonder wachtlijsten, voor het werken aan een cultuur van respect en voor zaken als investeren in onderwijs en mobiliteit.

Het kabinet-Balkenende is de goede richting ingeslagen. Het was en is tijd voor een andere en betere politiek: een politiek die niet langs de vragen van mensen heen schiet, maar deze onder ogen ziet en aanpakt. Een politiek die verantwoordelijkheden in de samenleving herstelt en de overheid ontbureaucratiseert; een politiek die de overheid daadkrachtig laat optreden en ook inzet op duurzaamheid. Om nu ook de resultaten te gaan boeken, is het nodig opnieuw het vertrouwen van de kiezer te vragen. De kiezer vraagt van de politiek leiderschap en standvastigheid.

Sinds 2001 zijn de financieel-economische omstan-

digheden sterk veranderd. De ingrijpend verslechterde financieel-economische situatie is zowel een gevolg van een tegenvallende economische ontwikkeling als van een slechter dan verwachte financiële erfenis van het tweede Paarse kabinet. De conjuncturele omslag in 2001 - waarop het verkiezingsprogramma al enigszins preludeerde - werkt langer door dan gehoopt en heeft gevolgen voor de overheidsfinanciën. Die omslag vertaalt zich tot heden in een nulgroei. Dat vraagt om een nuancering van (de startpositie van) het financiële kader van het programma voor de periode 2003-2007. Behalve een versterking van de overheidsfinanciën is ook een versterking van de concurrentiekracht van onze economie een absolute voorwaarde om uitzicht te houden op een situatie waarin de staatschuld binnen een generatie kan worden afgelost. Daarbij gaat het om een goed investeringsklimaat, om ruimte voor ondernemerschap, om loonmatiging en het terugdringen van werkloosheid en arbeidsongeschiktheid.

Zoals gezegd: de hoofddoelstellingen en de prioriteiten van het programma blijven intact. Ook al is er nu minder geld uit te geven, toch legt het CDA opnieuw de nadruk op het wegwerken van achterstanden in de publieke voorzieningen en op gerichte lastenverlichting voor minder draagkrachtigen. Het legt zich niet neer bij sociale verwaarlozing in bijvoorbeeld de zorg, het onderwijs of op de straat (veiligheid). Daarnaast zal geïnvesteerd worden in het gezond maken van de economie om weer uitzicht te krijgen op een situatie waarin de staatschuld binnen één generatie kan worden afgelost.

3) FINANCIËEL KADER

Rekening houdend met tegenvallende economische groei voor 2002 en de voorspelde lage groei voor 2003, bedraagt het totale effect van de sinds de opstelling van ons verkiezingsprogramma opgetreden verslechteringen op de financiële ruimte voor de komende kabinetsperiode miljarden euro's. Gelukkig is veel daarvan reeds verwerkt in de Miljoenennota 2003. Globaal zijn voor een derde deel van deze problematiek maatregelen in de uitgaansfeer getroffen, voor een derde deel maatregelen in de belastingsfeer en is voor het laatste derde deel noodgedwongen een minder gunstig EMU saldo geaccepteerd.

Bij het verwerken van tegenvallers wil het CDA blijven vasthouden aan een strikte scheiding tussen uitgaven en inkomsten. Voor uitgavenoverschrijdingen zal extra omgebogen moeten worden. Ook het opvangen van tegenvallende groeipercentages vergt maatregelen. Een begrotingsoverschot blijft immers strikt noodzakelijk: anders komt de betaalbaarheid van de AOW, van de pensioenen en van de zorg op de termijn van een generatie in gevaar.

Het CDA wil inkomstentegenvallers niet ten koste laten gaan van het nieuwe beleid dat is ingezet. De investeringen in zorg, onderwijs, infrastructuur en veiligheid zijn nodig om sociale verwaarlozing tegen te gaan en om de kwaliteit van de samenleving op peil te houden. Het kwartje van Kok wordt controleerbaar besteed aan mobiliteit, om zo de files op te lossen. Ook wil het CDA ruimte houden voor

gerichte lastenverlichting om zo draagkracht te herstellen en belangrijke zaken als zorg voor iedereen betaalbaar te houden. Het CDA kiest dan er ook niet voor dit geld te steken in het afschaffen van de Onroerend Zaak Belasting. Bovendien mag deze lokale belasting niet alleen op de bedrijven gaan drukken. Het risico is dan veel te groot dat hun lasten verder worden verzwaaard.

Bij het treffen van maatregelen om inkomstentegenvallers op te vangen, zal het CDA erop letten dat deze niet de groei van de economie schaden. Dat zou immers leiden tot minder inkomsten en daarmee de aflossing van de staatschuld vertragen. Daarbij is vooral een gematigde loonkostenontwikkeling van belang. Zeker nu hogere premies noodzakelijk zijn om de vermogenspositie van de Nederlandse pensioenfondsen voor aanvullende pensioenen ook in de toekomst zeker te stellen. Gematigde loonkosten zijn broodnodig voor het herstel van de concurrentiepositie van ons land.

4. RUIMTE VOOR NIEUW BELEID

In het verkiezingsprogramma was 5,7 miljard euro extra gereserveerd voor de door het CDA gewenste investeringen in veiligheid, onderwijs, zorg, infrastructuur, etc. Door de, na het vaststellen van het verkiezingsprogramma, opgetreden verslechteringen van de economische situatie moest het ambitieniveau lager worden gesteld, maar bedraagt in ieder geval voor investeringen 3,8 miljard euro. Daarbij zijn de niet-gedekte overschrijdingen van het paarse kabinet van circa 1 miljard euro inbegrepen. De prioriteiten van het CDA-programma komen in dit nieuwe beleid tot uitdrukking. Naast een lastenverzwaring stelde het kabinet een in omvang vergelijkbare lastenverlichting beschikbaar. Deze lastenverlichting wil het CDA voor een groot deel gericht gaan inzetten voor gezinnen en kinderen, voor zorg, voor het bestrijden van kosten van onderwijs en voor het verlagen van de woonlasten. Een gerichte lastenverlichting verkleint ook de armoedeval.

Ondanks de nieuwe inkomstentegenvallers voor 2002 en de doorwerking ervan in 2003 wil het CDA:

- blijven werken aan een begrotingsoverschot van ca. 1% in 2007 zodat ook straks de AOW, de pensioenen en de zorg betaalbaar blijven;
- vasthouden aan in ieder geval de ruimte voor investeringen van 3,8 miljard euro die het kabinet-Balkenende realiseerde ten behoeve van veiligheid, zorg, infrastructuur en onderwijs;
- de ruimte die er is voor belastingverlichting gericht inzetten voor gezinnen en kinderen, voor zorg, wonen en voor het bestrijden van kosten voor onderwijs.

Met die inzet en de eerder genoemde politiek wil het CDA bijdragen aan een samenleving die haar waarden en normen hoog houdt en serieus neemt. Het CDA wil werken aan een veilige samenleving waarin de overheid betrouwbaar en slagvaardig is. Het CDA wil een betrokken samenleving waarin mensen naar elkaar omzien. Om solidair te zijn, ook met de komende generaties, is een gezonde economie en een solide financieel beleid nodig. Het CDA wil kortom een verantwoordelijke samenleving.